

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSEG ÉS KIADÓHIVATAL:
ORADEA
Strada Iosif Vulcan No. 4.

ZSIDÓ HETILAP

Főszerkesztő
WASSERSTROM SÁNDOR

Felölős szerkesztő
LEITNER ZOLTÁN

ELŐFIZETESI ÁRAK:
Belföldön: Egész évre hitközségeknek és vállalatoknak 500 Lei, magánosoknak 250 Lei, félévre 130 Lei, negyedévre 65 Lei, Kültő'dön: 2 Dollár, Kc. 75, P. 15, S. 19, Dinár 120.

Transjordánia

Milyen jó azoknak, akik messzi tudnak nézni és nem néznek folyton a sárba, amely lábaik alatt fekszik. Milyen jó is azoknak, akik szemükkel csak kelet felé néznek, ahol — bár ezernyi veszéllyel küzdve, de épül a zsidó-ország. Milyen jó is nekünk, akik előtt egy gyönyörű ideál lebeg és a szürke hétköznapi idegőrlő céltalanságai után (mint a hitközségi meddő egymástmarás) felüdül lelkünk a lelkes munka hallatára, amely ott künn folyik.

Nem akarunk sablonos öndicséretbe esni. És ezért nem akarunk ujjongva rámutatni arra, hogy egyetlen kis sziget létezik a nyomor oceánján, s ez a mi — Palesztinánk. Ahol munka, lelkes építőmunka folyik, amíg másutt embermilliók munkanélkül lézengenek, a „konstruktív“-népek nem tudják mihez kezdenek, addig mi, a „destruktívok“ építünk.

Építünk? De még mennyire építünk. Földet mivelünk, házakat építünk, egy kultúrország alapjait építjük tovább, amely a zsidók országa lésszen. És akik eddig a hamar megijedők táborába szöktek át, akik egy-két kudarc után, már az egész világgraszóli mozgalomnak csödjét harangozták be, azok irigységgel, vagy legalább is értetlenül állanak e megnyilvánulások láttára.

Most legujabban a Transjordánia felvetődött kérdése. Hogy vajon mi ez? Röviden, távirat stílusban a következő: Transjordániát, ezt a Palesztinával szomszédos tartományt elzárták a zsidó bevándorlás elöl. Hiába kérték a revizionisták éveken át, hogy nyiljon meg a Jordán tulpartja is a zsidó kolonizáció elöl. Sikerült jülekre talált, ugy a Cionista Szervezet, mint az érdekelt nagyhatalmak részéről. Most pedig csoda történt. Olyan csoda, amilyen csak ezen az évezredek óta a csodákkal telített földön született meg. A transjordániai arabok látták, hogy amíg Erec Jisrael virul és épül, hogy amíg ott az araboknak is jól megy és meggazdagodnak, addig ők a legelképzhetetlenebb nyomorban sanyalódnak. Tehát kollaborálni kell a zsidókkal. Már 170.000 dunam földet felajánlottak zsidó telepítés céljaira. Már realizálták is egy részét. Tehát megkezdődik a zsidó település Trnsjordániában is. Milyen gyönyörű perspektíva. Ujabb zsidó százvezrek letelepülése válik lehetővé.

Az arab nacionalizmus, amely előbb teleszította magát a zsidók pénzével, aztán meg a pánarab mozgalomban látta biztosítottan „üzleti“ céljait, most kétségbeesik, mert a transjordániai arabok elárulták őket. Olyképen árulták el, hogy kimondották nyíltan: „A palesztinai arab jólétét zsidóknak köszönheti. Jöjjenek hát közibénk is, mert mi is emberibb életet akarunk élni.“ Így a transjordániában élő arabok. Mert ők még éhesek, nekik enni kell. Ők tudják és érzik, hogy a zsidóság nem akarja elnyomni az arabságot,

hanem élni akar, egy nagy tömegben, hogy végre kétezer év után egy államot alkothasson. Hogy ne legyen lenézett, kigunyolt vendég a világ minden sarkán, hanem legyen egy hely végre, ahol önértetes, emberi életet éljen.

Boldogság ez mindazoknak, akik még nem csüggedtek el, a balsikerek halla-

tára. Akikben van még idealizmus és van még kitartás, hogy végül megérjék, a nagy zsidó eszme valórválását. Orvendetes történelmi esemény ez, sok ezernyi zsidónak újabb boldogulási lehetőség és ha csüggetegen sokszor a sárban ragadunk, lelkünkkel boldogan nézünk zsidó népünk új boldogsága felé!...

Az Orth. Központi Iroda rabbitanácsának ülése Clujon

— Szatmári küldöttség zavarta meg a rabbitanács tárgyalásait. —

— Wesel főrabbi állásfoglalása a szatmári hitközségi vezetőség mellett. —

Cluj, január 22. Az erdélyi orth. Központi Iroda kolozsvári, egyébként máskor csendes irodájában, az elmúlt hét szerdáján hangos élet uralkodott. Az Iroda rabbitanácsa tartotta összejevetelét és tárgyalta le az orthodox zsidóság összes aktuális problémáit.

Az értekezleten Wesel Albert főrabbi elnöklete alatt jelen voltak: Fuchs Benjámin nagyváradi, Paneth Ch. dési, Szófer Emánuel marosvásárhelyi, Teitelbaum Joel nagykárolyi, Freund Izrael szászrégeni és Adler József segesvári főrabbi.

A napirend első pontjaként a rabbikollégium elhatározta, hogy az kultusz-törvény végrehajtási rendelkezéseinek a romániai összizidóság érdekében történő egységes keresztültvittele eléréséért, a Központi Iroda megkeresi a különböző országgrészek zsidó szervezeteit, hogy javaslataik kölcsönös egyeztetése útján, egy országos kongresszus hívassék össze, az egységes állásfoglalás megtétele érdekében. A rabbikollégium ismételtén körvonalmazta elvi álláspontját a kultusz-törvény végrehajtást rendelkezéseivel kapcsolatosan, amely továbbra sem befolyásolhatja az orthodoxiának ama kardinális jogait, amellyel eddig szerzett egyházi autonómiáját és vallási ritudlóját biztosította.

A rabbitanács tagjainak nagyrészből kellemetlen halást váltott ki, hogy a rabbikar egyébként zártkörű megbeszélését, megzavarta ismét a szatmári Freund-pártnak egy 10—12 tagú küldöttsége, amely a pártot ért többféle állítólagos sérelemért a rabbitanácsnál próbálkozott jogorvoslást keresni.

A szatmári Freund-párt ugyanis a legutóbbi általuk kierősakolt hitközségi választás kudarca dacára, sem tud belenyugodni abba, hogy nem ő jálsza a vezető-szerepet a szatmári orth. hitközségben. Ezért állandóan küldöttségezik és memorandumot küld a Központi Iroda elnökéhez, hogy ez hasson oda, hogy a rabbitanács rendelje el a szatmári orth. izr. hitközség könyveinek felülvizsgálását, valamint, hogy kényszerítse a tanács a hitközség elnökségét, miszerint hívja meg a nagykárolyi főrabbit a szatmári főrabbi-székre, amihez a Freund-párt szerint neki szerzett jogai vannak.

Wesel Albert elnök, akinek igazságos

és objektív, minden pártokon felül álló működéséről egyre jobban meggyőződik az erdélyi orthodox közvélemény, keménykezűnek bizonyult, az ugy őt, mint a rabbitanács tagjait állandóan terrorizáló elégedellen szatmári küldöttséggel szemben. Hiába lár-máztak és próbálkoztak a rabbitanács működésének megzavarásával a Freund-pártiak a maguk számára előnyöket kierősakolni. Wesel főrabbi, a jelenlevő főrabbi általános helyeslése mellett, nem engedte ezeket szóhoz jutni, hanem leszögezte egyszersminkorra, hogy a szatmári hitközség ügyébe senkinek semmi beleszólása nincs többé, tekintettel arra, hogy a hitközség élen szabályosan megválasztott vezetőség működik.

Kétségtelen, hogy a szatmári Freund-pártnak eme erőszakoskodásai, egyrészt azt is célozzák, hogy a rabbitanácsban résztvevő rabbikar egy részét, akiket a hosszas és kimerítő tárgyalások kifárasztanak, arra kényszerítsék, hogy végül is a tárgyalótermet elhagyják és az ottmaradó minoritással teremtsenek „rendel“ saját érdekeinek megfelelően.

A szatmári küldöttség lépését magunk részéről egyébként is nemcsak azért helytelenítjük, mert örökös áskálódásaikkal a szatmári hitközségben a harc újabb tüzét élesztik föl türelmetlekedésükkel, holott, ha nyugodtan várakoznának, ugy nem csak az ország közvéleménye elöl nyerhetnének megfelelő szimpátiát, de tudomásunk szerint elérhetnék azt is, hogy a nagykárolyi főrabbi — Szatmári főrabbiaként instaláltassék. Annál is inkább, mert hiszen annak — tudomásunk szerint — a jelenlegi szatmári hitközségi vezetőség ezideig sem állta útját.

Wesel Albert főrabbi energikus és kitartó elnöklése oly módon vezette le a tárgyalásokat, hogy nem csak a szatmári hitközség tengeri kigyóvá dagadt ügyében, de az orthodoxia egyéb eminens érdekeit tárgyaló aktuálitásaiban is az ülés végéig tudta együtt tartani a rabbitanácsot, amely az elnöklő szerint is nem egy „Aszifasz Rabonim“, hanem csak bizalmas jellegű konferencia volt és amely nem hivatott érdemben is foglalkozni a különböző hitközségek belsőjében, az utóbbi időben sajnos nagyon is elszaporodott és elfajult veszekedésekkel.

A Marosmentén a hó alatt is parázslik a zsidó veszekedés tüze

— Marosmegyei levél. *) —

Tisztelt Főszerkesztő Ur! Miután a „Né-
pünk“-et a zsidó dolgok menete szerte ez
országban érdekli, engedje meg, hogy tu-
dósításomat e levél kevésbé költői formá-
jában szövegezzem meg és beszámoljak az
ilyen dolgokról, amelyek a nagyközönséget
érik. Elsősorban a saját kisvárosunk
nagy eseményéről szóljon a krónika. Itt,
Szászrégenben csak az történt, hogy a régi,
patinásmultu ortodox alapon működő hit-
község — kettészakadt. A miniszterium en-
gedélyt adott a szakadásoknak egy occiden-
tális (neolog) alapon való hitközség létesí-
tésére. Korántsem elvi differenciálódás alap-
ján. Csakis az anyagiak, a nyomorult anya-
giak miatt történt a szakadás. Na meg egyes
emberek fékezhetetlen, beteg ambíciója alap-
ján. Egy fiatal orvos kijelentette, hogy —
ő roshakohol akar lenni és az is lett. A
marosvásárhelyi királyi törvényszék bizonyí-
tékok híján felmentette az ambiciózus orvost
és máris — hitközségi elnök lett. Egészen
csinos karriér egy fiatal orvosnak. Válgék
egészségére. Tehát Szászrégen városában
két hitközség létezik. Létezik? Nem. Ten-
gődik, mert megélni egyik sem tud. Az
existenciális lehetőséget az egyik meg-
vonta a másiktól. Ez a zsidó sors. És
most mi következik? A nagy leépítés. Nem
kell iskola, nem kell Talmudóra, nem kell
semmi, csak széthuzás, veszekedés...
Miután a bába dicső szerepét ezen occiden-
tális vajudásnál Dr. Löwy Marosvásárhelyi
status-quo hitközségbeli főrabbi játszotta és
— így halljuk — máshol is pályázik ilyen
szerepre, mi, szászrégeniek zsidó közérdek
szemponyjából szellőztetni kívánjuk a főtis-
telendő ur eme szerepét. Ha szobrot fognak
az ortodox-gyűlöleiből állítani, ő lesz a mo-
del...

Azt mondják, nem az anyagi haszon
kilátása sarkalta a főrabbi urat ezen tényke-
désében. Mi más véleményen vagyunk. Sűrű
precedens van arra nézve, hogy fenti lelki-
pásztor saját egyéni Sulchan-Aruchját anyagi
köpenyge szerint forgatja. Tartozunk mi —
szászrégeniek — annyi revanche-al dr. Löwy
urnak, hogy néhány frappáns esetet közöl-
jünk, hogy tisztelre méltó neolog és status-
quo kollegái is tisztában legyenek altruista
ténykedéseivel. Csak röviden és tömören.
Egy öngyilkossá lett szegénysorsu fiatal-
ember rendes temetéssel való eltemetését a
főrabbi ur — a Sulchan Aruchra való hi-
valkozással — megtiltotta, a sirhelyet
a temető árkában jelölte meg. Ugyan-
csak öngyilkossá vált két gazdag hitsorsos
esetében ugyanezen főrabbi ur már nem
volt ilyen csökönyösen rigorózus. A teme-
tésen részt vett, talán gyönyörű gyászbeszé-
det is tartott és nem ragaszkodott a temető
árkához... A főrabbi ur a kikeresztelkedett
zsidókkal szemben könyörtelen. Elhalt hoz-
zártartozójuk koporsóját kisérni nem engedi,
viszont néhány nappal ezelőtt gyönyörű
heszpedet tartott a vidéken — nem is a ke-
rületéhez tartozó községben — egy elhunyt
orvos fölött, aki 30 évig élt boldog házas-
életet keresztény feleségével. A megható
gyászbeszédet, a gyönyörű bucsuztatót köny-
nyezve hallgatta végig az elhunytak kereszt-
ény özvegye és keresztény fia... Ezer lei
és uti költség... De gustibus non est dis-
putandum.

Hitközségünk kettészakadt. Az új oc-
cidentális hitközség saktart is alkalmazott
és minimális gabella díjakat szed. Erre
az orthodox hitközség is a felére redu-
kálta a vágatási díjakat. Éljen a konkur-
rencia! Prognózis: Mindkét község halad
a megsemmisülés felé...

A szomszédos Nyáradszereda nagyköz-
ség ötven egynéhány főnyi lelkes zsidósága
rabbít alkalmazott. Igen tehetséges, tanult
fiatalember személyében, aki az erdőszent-
györgyi rabbi veje. Ezen községnek rabbija
sohasem volt. Erdemes feljegyezni a mai

anyagias világban, az ideális zsidó gondol-
kozás megnyilvánulását. Amíg másutt leépi-
tésre gondolnak, addig Nyáradszereda ma-
roknyi zsidói terhet vállalnak, annyi áldozat-
ok árán rabbít választanak, mert szükségét
érik egy szellemi vezér alkalmazásának.
Minden tiszteletünk és megbecsülésünk a
nyáradszeredai zsidóké...

Marosvásárhelyen a Zsidó Nemzeti Szö-
vetség helyi csoportjának kulturáladásai
állandóan zsufolt termék mellett folynak le.
A nivós előadásokat vita követi. Ugyancsak
nagy kulturmissziót terjeszt a Mizrachi is
előadássorozataival. A legérdekesebb zsidó
és általános kulturális témák kerülnek ko-
moly megvitatás tárgyává. A vezetés, Dr.
Bernier Mór elnökkel az élén, megtalálta az
utat a zsidó közönség érdeklődésének eb-
rentartására és ma már Tg.-Muresen azok
is foglalkoznak zsidó problémákkal, akik
még nem is olyan régen távollattartották ma-
gukat a zsidó renaissance — mozgalomtól.

Topliján (Maroshéviz) is intenzív zsidó
élet honol. A Zsidó-Párt tagozatát Kandel
Chaim titkár szervezte újjá, a pártéletet in-
tenzívvé tette, a Mizrachi helyi csoportja is
élénk aktivitást mutat.

A megye székhelyén, Tg.-Muresen mind-
két hitközség nagyon küzd az anyagiakkal,
de szolidaritásuk abban, hogy a hitközségek
intézményeit minden körülménnyel dacolva,
csorbitatlanul kell fenntartani. A sechifa egy-
eségesítéséről is hallottunk valamit, ugylátszik,
kacsa volt, teli kövér kacsa. A zsidó nép-
konyha áldásosan működik, sok száz sze-
gény zsidóembernek nyújt naponta meleg
ételt. Egyetlen szépséghibája, hogy a rituáléja
nem orthodox. A dr. Löwy féle orthodox-
gyűlöleti rendszer alapján. Hire járt, hogy
dr. Löwy főrabbi urat Clujra hívják meg a
bold. dr. Eisler örökébe. Hitközségbeli hová-
tartozandóságra való tekintet nélkül nagy
az öröm erre, de — mint a legtöbb zsidó
szimche — nem bizonyult tartósnak. Nincs
a vásárhelyi, vagy a szászrégeni zsidóknak
ilyen szerencsájuk...

Egyébként a megyében minden csen-
des. A zsidók — mint máshol — nagy sze-
génységben élnek. A falusi zsidó parnoszek
is megszűnnek és falun lakó hittestvéreink
szépen, lassan de biztosan, beszívárognak
a városokba, hogy az ottani zsidó proletá-
riátus számát szaporítsák.

A létért való küzdelem azonban még
nem ölte ki a zsidó energiákat és várjuk
zsidó bizodalommal a jobb idők elkövet-
kezését...

Legközelebb vidámabb tudósítást küld-
dök a „Né-
pünk“-nek, jöjjön a purimi han-
gulat.

Szerkesztő urnak készséges hiva
Szászrégen. Téveth 25-én

F. H.

*) Fenti levelet egyik megbízható olvasónk küldi
be. Mi nem akarjuk kontrollálni minden egyes so-
rát, de leközöljük, mert szolgálatot véltünk tenni a
zsidó köznek. Nem a minden kákan csomót keres-
és a célunk s nem akarunk vitába szállani az
egész világgal. De mert, mint említettük, a bekül-
dője megbízható férfiú és egyénileg vállalja min-
den egyes betűért a felelősséget, úgy annak helyt
adunk.

Pászka-kérdés Oroszországban

London. A londoni zsidó segélyegyesü-
let érintkezésbe lépett a szovjet kormánnyal
és megállapodást kötött 100 tonna husvéli
lisztre, amelyet a szovjetkormány feldolgo-
zásra is engedélyezni fog. A 3500 fontot
kifevő kötés 20%-át a segélyegyesület már
ki is fizelte a szovjetnek és most nagyarányu
kampányt indít, hogy a további összegeket
is felhozza a pászka-akció céljaira.

HETI GLOSSZÁK

Hock János egy éve.

Talán mondhatnók ugy is: semmi kö-
zünk hozzá. Egy magyar katolikus pap, aki
forradalmi mozgalmakban vett részt és most
74 évével vállain nem bírva tovább az
emigráció keserü kenyerét enni, hazatért
és a híres Töreky tanács elé került. Egy
évet kapott — multjéért. Talán semmi kö-
zünk hozzá? Vonogathatnánk vállunkat. És
ha mégis azt mondjuk, hogy hozzászólunk,
veszélyes és kétélű fegyverhez nyulunk.
Bizony, mennyivel óvatosabb az utódállamok
magyar sajtója. Csak regisztrált és nem
kommentált.

Hogy miért kétélű a fegyver? Meg-
mondjuk. Ha azt írjuk, hogy minden együtt-
érzésünk, az ősz pappal, amiért demokrá-
ciájáért és radikálizmusáért, most bőrtön jut
neki, akkor azt mondhatnák, a reakciókók
— ahá, a zsidó, „demokrata“ maffia meg-
szólalt. Védi a bajtársat, mégha az katholi-
kus pap is. Ha meg azt mondjuk, hogy
könnyű Hock Jánosnak, mert érette a köz-
vélemény remegett és a hercegprimás adott
igazoló levelet. De mit csináltak volna vele,
ha nem 74 éves papról lett volna szó, ha-
nem egy zsidó ügyvédéről, vagy firkásról?

Epen ezért csak szordinósan annyit
mondunk. Allitsanak bármit, szimpátiánk
minden melegével figyeltük azt a vergődést,
amely egy heti fogházával járt és együtt
örüllünk azokkal, akik megnyugodtak, ami-
kor szabadlábra helyezték. Lehet, hogy sors-
társat látunk benne annyiban, mert nem
birta ki a lekötöttséget és a szabadság után
áhitozott, amely kétségkívül zsidó jellemvo-
nás. Együttérettünk vele, mert szenvedett.
Ő csak 14 évig, mi meg már 2000 év óta
érezzük, hogy mi a hontalanság. És aggód-
tunk érte, mert több és jobb szívünk van,
mint azoknak, akik a papi talárt nem res-
pektálják eléggé, mégha az a Hock Jánosé
is és nem egy zsidó rabbié. Hock sorsa,
egy idealista sorsa és mi nem tehetünk róla,
ha minden idealistát szeretünk és fáj ha
szervenadni látjuk. Megható volt védőbeszé-
dének az az utolsó passzusa, amikor azt
mondja: Száradjon el jobbam, ha ellened
vétettem Jeruzsálem, hazám! Ő a maga
házájára értette de mi Palesztinára gondol-
hatunk és Isten őrizzen attól, ha azoknak a
zsidóknak elszáradna jobbjá, akik elakarják
feledni Ciont.

Már ortodox rabbijaink is

Mit tagadjuk, hiszen ugyis mindenki
tudta eddig is. Orth. rabbijaink nem üdvö-
zölték mindenkor örömmel a zsidóság népi
mozgalmát és nem támogatták nagyon Pa-
lesztina felépítésének nagy művét. Sokszor
ők voltak azok, akik a gettóból való kisza-
badulást rossz szemmel nézték és inkább
az asszimilációt vették tudomásul (pláne ha
az asszimiláns gazdag is volt), mint a cio-
nizmust. Hiszen már Herzl is sokat írt a
„Profesrabbiner“-ek ellen. Ennek idestova
35 esztendeje és azóta sok minden történt
a zsidóság életében — csak ez a profestá-
lás maradt a régi. Pedig azóta a zsidó ál-
lam alapköveit lerakták Palesztinában és a
nagy kulturnépek dokumentumokkal segíté-
ték elő a nagy mű megvalósulását.

De most már dereng — nyugat felől.
Most már az orthodox rabbik egy csoportja
is odaemelte pillantását a nagy mű felé. Es
nem fordította el fejét mint eddig. Ime, en-
nem cáfolhatatlan bizonyítéka: Ez év január
10-én Frankfurt am Main-ban gyűlést tartot-
tak az összes németországi orth. rabbik és a
következő rezolúciót hozták:

— Az orth. rabbiszövetség, tekintettel
az Erec Jisraeli építő munkára, sürgősnek
találja, hogy orth. részről is minden lehető
kövessenek el, hogy vallásos zsidók is le-
telepedjenek künn, lehetőleg csoportosan.
Szükségesnek látja azt is, hogy ezeket a te-
lepedéseket a legmészebbmenő anyagi és
erkölcsi támogatásban részesítsék.

Ime, megtört a jég. A cionisták szívós
munkájának itt az eredménye. Most már
rabbijaink versenyezni akarnak a cionisták-
kal. Az ilyen konkurenciát a cionisták min-
denkor szívesen látják...

Szovjetcikk — Ezriel Carlebachtól

A „Népünk” megemlékezett arról a merényletről, amelyet Ezriel Carlebach lapszerkesztő ellen elkövettek Hamburgban. A tettesek kommunisták voltak, akik rossznéven vették Carlebachnak, mint egy zsidó lap szerkesztőjének azon cikkeit, amellyel Szovjet-országnak belső állapotát jellemzi. Mutatóul egyik cikket alant közöljük.

Amikor arról írtam, hogy az egyes orosz zsidó kolóniák letelepültjei nem akarnak egymásért szavatolni és nem akarnak egymásról gondoskodni, ezzel csak valami lokális jelentőségű dolgot állítottam. De amikor azt mondom, hogy a Jewsekcia (a kommunista párt zsidó szekciója) először ismert a zsidókat, azután letagadta létezésüket, akkor ezzel egy jelentős adatot szolgáltatam annak a szellemnek igazolására, mely a kommunista világban uralkodik.

Bennünket zsidókat, a történelem folyamán már ezer argumentummal vádoltak és ugyanannyival védelmeztek. Már azt állították rólunk, hogy közvetítő nép vagyunk, egyszerű, sácherolok, a kultúra hordozói, majd elpuhult pacifisták, vallási szervezetnek nevezték, magasabb ideálokkal, vagy ceremóniákkal együtt tartott titkos szervezetnek. De soha semmilyen körülmények között, nem neveztek bennünket egyszerűen — embereknek. Embereknek, akiknek két kezük és egy gyomruk van.

Oroszországban végre ez is megtörténik. Történelmi szempözből nézve, végre egy olyan esemény, amelyre évszázadok óta nem volt példa. Egyike a legfontosabb történéseknek, a keresztény és mohamedán világ keletkezése óta. Beszéljünk talán arról, hogy milyen helyzetbe is jutottak a zsidók Oroszországban? Abba a sajátos helyzetbe, hogy már nem tekintik őket, egy Ding für sich sui generis, szóval abba a helyzetbe, amikor megszűnik az antiszemitizmus — a zsinagógákkal együtt. Ezek után láthatjuk mint az ujonnan felnövő új zsidó generáció, nem viseli már magán a különleges ismérvét a zsidó sorsközösségnek, hanem új hitet vállal. Hite Lenin — Megváltóban, temploma — a munkásklubb, evangéliuma — Marx és a Judása — Trocky. Ezek után azután megvizsgálhatjuk, hogy annak elképzelését, hogy milyen kilátása van a jövőre nézve ennek az olvasztólégelybe

zárt zsidóságnak. Bele fog e vajjon teljesen olvadni, vagy mint keverék létezik tovább, vagy teljesen megszűnik.

Mivel nincsenek már olyan ukránok, akik félik vagyonukat, olyan oroszok sincsenek, akik bizonyos gazdasági teendőkre szolgálakat tartanak, nincs már többé szükség a zsidók költözködésének megrendszabályozására sem. S mivel minden olyan szerű kísérlet, amely arra irányulna, hogy a zsidók jogait megnyirbálná, az a régi világ visszaállítását célozná, tehát hazárdulás, s forradalomellenes megmozdulássá válhat, — tehát antiszemitizmus — amelyért halál jár. Ez az első eset, hogy az államnak nemcsak platonikus és opportunus, hanem vitális életérdeke, hogy a zsidókat ne kerítse be. Első eset, amikor a zsidógyűlöletet nem nevezik „előkelőtlen”-nek, „magánügy”-nek, hanem büntetendő cselekménynek. S erre Stalin szerint halálbüntetés jár.

Olyan területeken utazgattam, ahol régebben nem volt szabad zsidónak lakni. A nagy birodalom legnagyobb része ilyen volt. S ezeken a helyeken találtam zsidókat retentő nyomorban és bolzalmasan éhezve. Ha azonban azt kérdeztem, hogy megy nekik, ilyképpen válaszoltak: „Nagyszerűen!” Micsoda kérdés? Én, egyszerű minsky zsidó, itt vagyok Yaltában, ahol a cárnak volt a nyári üdülőhelye. Itt állók szakállasan az uccán és jiddisül beszélgetek és a tulajdonon velem szemben áll egy rendőr — és nem tartóztat le.

Ez azonban nem jelenti, hogy nincsenek bőven antisemiták. De nem is kell, hogy egy zsidó Oroszországban úgy érezze magát, mint egy meseországban. Nem eléggé meszeszerű már az a tény is, hogy Oroszországban szigorúan tilos zsidót agyonütni? Kiewben, egy hegynek felfelé ivelő uccán mentem. Mellettem két meggörnyedt zsidó. Oly nehezen vettek lélekzetet, úgy nyögtek, mintha azon képekből léptek volna, elő, amelyen a felirat: „Hazátlanok”, vagy „Üldözöttek”, vagy „Menekülők”. Botjaik szegénylősen ütögették lépéseikhez a taktust.

Menünk együtt, olyan különleges mozdulatokkal és sóhajításokkal, amely az ilyen kinézésű zsidókhoz illik. Szembe velünk egy

ukrán paraszt jött. Kezeit lóbálta, ahogy a hegyről lejövő emberek szoktak. Amikor közelünkbe ért, úgy érezte, hogy kár volna ezt a lendületet a semmibe veszni hagyni. És mert sajnálta, egy lendülettel szomszédom arcába ütött és hozzá zsidszegte nyomatékosan és gunyosan: *Dzsid.*

Ez a szó dzsid tiltott kifejezés, mert azt jelenti, hogy „bűdös zsidó.”

Az orosz hotelekben az „Inturist” turistákat szállító vállalat által kihozott turisták, akik közül 80% amerikai. Ezek rokon látogatásra jöttek. Csaknem valamennyi zsidó, de egymás között csak angolul beszélnek, vagy akik még tudnak, oroszul. Izsákból I. leit, Mózesből Max. Ha a portás azt kérdi, hová mennek és épen rokon látogatásra készülődnek, ha az idegeneket vivő körutazási iroda vezetője egy megszünt zsinagóga előtt magyaráz, ha a szálloda zenekara egy régi egyházi ének parafrázisát intonálja, ha egy ember hosszú szakállasan megy előttük — elpirulnak és félrenéznek. Ha az egyetlen igazi angol nő kíváncsian nézegeti a szögletes héber betűkkel írott ujságot, akkor nem szólunk semmit, hanem meggondoltan — gummit rágunk. Mert már tudják New-Yorkból és Párisból, Berlinből és Bécsből, hogyha megtudják azt, hogy zsidók, akkor az összes szállodai szobalányok, hajó stewardok, portások és áruházi tolmácsok, görbén néznek rájuk és lenéznek őket. Már tudják, hogyha zsidóknak adják ki magukat, akkor a külföldinek kijáró tisztelet devalválódik. Féltékenyen vigyáznak arra, hogy közömbösségüket megőrizzzék.

Némelykor figyelmeztetni kellett ezeket a dollár-sef-made-man-eket, hogy Oroszországban nem kell, hogy szégyeljék magukat. Megmondhatják nyugodtan a portásnak, hogy zsidók. Az idegenvezetőnek is tudtára adhatják. Nem változtatna semmitsem azon a bánásmódon, ahogy velük bánnak. De ez az állítás, a gazdag amerikai előtt olyan hihetetlen volt, hogy abba a kísérletezésbe, mely szerint nyugodtan bevallhatják zsidó mivoltukat, nem akarták megpróbálni. Tudomásom szerint ezt egyik sem próbálta meg...

Hirdessen
a „NÉPÜNK”-ben.

Bál-sem életének és tanításának legendái

Best* születése.

Rabbi Lejzer, Best atyja Moldvaországban lakott a határ közelében. Nagyon öreg emberek voltak; ő is, meg a felesége is, közel a száz esztendőhöz, midőn Best született. A gyermek gyarapodott és elválasztották. Midőn elkövetkezett az idő, hogy atyjának meg kellett halnia, rabbi Lejzer a karjára vette őt és így szólott: „Látom, hogy világítani fogsz világosságommal, de én nem találtam méltónak arra, hogy fölneveljelek. Kedves fiam, gondold minden napjaidban arra, hogy Isten veled van és ne félj semmitől.”

Best ifjusága.

Atyja meghalt. A gyermek növekedett és mert atyja lelke drága volt a város lakosai előtt, gondot viseltek a gyermekre, egy melammedhoz adták, hogy tanuljon. Nagyon jól tanult, de az volt a szokása, hogy párnapi tanulás után mindig megszökött ez iskolából. Ha keresték, az erdőben bukkantak rá, ahol magányosan üldögélt. Ahányszor csak visszavitték a melammedhoz, mindig ismét elszökött az erdőbe, s ott a magányosságot kereste. Az emberek ezt azzal magyarázták, hogy nincsenek szülei és senki sem vigyáz rá; ezért nevelten. Idővel megszokták a dolgot és már a melammedhoz sem küldték többé.

*) Bál-Sém-tav monogramszerű rövidítése. Az ilyen rövidítéssel való jelzés általános szokás volt hárs rabbik nevével. Bál-Sém-tav = „jó hírnév ura.”

Az írások.

Reb Udím volt a férjü neve, aki Bestre hagyta a Tóra titkairól és misztériumairól szóló írásokat. Valaha egy barlangban találta őket. Halála előtt töprengett, hogy kire hagyja és álmában azt a feleletet nyerte, hogy juttassa el Okupp városába, reb Jisszrolnak, Lejzer fiának. Halálos ágyán így szólott egyetlen fiához, ki nagy lamdn volt: „Ezek az írások a Tóra titkai. De te nem vagy rájuk méltó. Ellenben keress egy várost, melynek neve Okupp. Ott megtalárod a tizenegy esztendő Jisszrolt, Lejzer fiát. Annak add az írásokat, mert azok össze vannak növe lelke gyökerével. Ha méltónak találja, hogy vele tanulj — az nagyon jó lenne.” Rabbi Udím halála után, fia lovat és kocsit szerzett és városról-városra járt, mignem Okuppba érkezett.

Itt csakhamar kedves lett az emberek szemében és feleségül vette egy előkelő ember leányát. A lakodalom után kutatni kezdett, de nem talált más Jisszrolt, csak aki szolgálta a beszhámedrisban. Jól szemügyre vette és úgy találta, hogy lelke nem olyan, mint a külseje és könnyen meglehet, hogy ez az, akit keres.

Egy éjszaka a beszhámedrisban, midőn mindenki aludt, rabbi Udím — ki itt a fal mellett egy sarkot elkerített magának, hogy apósa házában ne zavarják a tanulásban — szintén úgy tett, mintha aludnék. Ekkor Best szokása szerint fölkel, hogy imádkozzék és szolgálatát végezze. A rabbi fia, két éjszakán figyelte őt. A harmadik éjjel egy füzet írást tett melléje és ismét úgy tett, mintha aludnék. Midőn Best felébredt és meglátta a füzetet, nagyon meg-

remegett. Tanult belőle, aztán keblébe rejtette. A következő éjszaka is hasonlóképpen cselekedett a rabbi fia és most már biztos volt benne, hogy atyja kire gondolt. Ezért így szólott Besthez: „Atyám rámhagyta ezeket az írásokat és megparancsolta, hogy adjam át neked. Itt van valamennyi. De kérlek, engedd meg, hogy veled tanuljak.” Best így válaszolt: „Jó. De csak azzal a feltétellel, hogy erről rajtad kívül senki se tudjon. És ügyelj, hogy semmit se vegyenek észre, hanem parancsolgass nekem, úgy, mint azelőtt és én szolgálni foglak.” És így cselekedtek. A rabbi fia csakhamar megkérte apósát, hogy vegyen neki egy házat a város mellett, hol a Tórának és a szolgálatnak szentelhesse magát és fogadja mellé a gyermek Jisszrolt szolgának. Amaz teljesítette kívánságát. Az emberek látták, hogy Jisszrol a rabbi fiát tanul és azt mondták, bizonyára atyja érdemeiért történt, hogy a rabbi fia ide jött és annyira foglalkozik vele. Így vélekedtek, hogy jó utra tért. Szerettek neki feleséget, aki azonban nem sokáig élt, hanem csakhamar meghalt.

A titkos eljegyzés.

Eközben rabbi Frojim megtudta, hogy Bestnek nincs felesége és meg akar nőszülni. Rabbi Frojimnak volt egy leánya, aki elvált a férjétől. Elment tehát titokban Besthez és így szólott hozzá: „Azt halottam, hogy feleséget keresel. Nem volna e kedved elvenni az én leányomat?” Ő válaszolt: „Jó. De sok előkelő ember van a községben, kik vőül akarnak engem. Ezért titokban kell tartani a dolgot. Nem sérthetem meg őket, mert jót tettek velem és mindig pártomat fogták.

Impozáns keretek között zajlott le a máramarosszigeti kolonizációs konferencia

Wesel Albert főrabbi, az Orth. Központi Iroda elnökének üdvözlő levele a konferenciához.

Sighet. Az elmúlt héten zajlott Máramaros-Szigeten az az előkészítő konferencia, amely a máramarosi vallásos zsidóság kedvezményezésére egy palesztinai máramarosi kolónia megteremtését tűzte ki célul. A konferenciát élénk érdeklődés előzte meg, de minden várakozást felülmúlt az a lelkes és áldozatkész hangulat, amellyel a konferencia résztvevői demonstráltak a nagyszerű vallásos gondolat mellett.

A közel ezerfőnyi hallgatóság előtt Jozsovits Lipót, a hitközségi elnök meleg szavakkal üdvözlölte a konferenciát. Rámutat a nagygyűlés céljaira és nemes intenciójára, majd átadja a szót Teitelbaum szigeti főrabbinak, aki Isten áldását kéri a konferencia munkájára, amely hithű zsidó otthont akar a próféták szentföldjén létesíteni a máramarosi zsidóságnak.

A következő szónok a havasmezői főrabbi, aki lelkes rajongója a máramarosi palesztinai kolónia létesítésének és maga volt elsősorban az, aki valósággá kovácsolta ezt a konferenciát. Főlétségesnek tartja az eszme létjogosultságának bővebb ismertetését. Mindenki, aki itt van, keserűen érzi, hogy a nyomorgó máramarosi zsidóságnak otthont kell adni. Tudatában van a terv rendkívüli nehézségeinek, de a szent cél el kell némi minden szkepszist. — A brassói főrabbi lángoló hittel tör lándzsát a máramarosi zsidó kolónia eszméje mellett. — Heller Salamon szigeti rabbi csallakozik a szigeti és brassói főrabbi indítványaihoz és a kolónia fontosságát fejtegeti. — A ruscovai rabbi meghatóan tárja fel a konferencia előtt a máramarosi zsidóság nyomorát és felhívást intéz a máramarosi zsidósághoz az eszme támogatása érdekében. — A hártfalvai rabbi ugyancsak lelkes szavakkal foglal állást a konferencia céljai mellett.

A konferencia elnöksége ezután az erdélyi Központi Iroda elnökének, Wesel Albert tordai főrabbinak átiratát olvassa fel, aki úgy az önmaga, mint az iroda nevében meleg szeretettel üdvözlölte a konferenciát. Megrázó szavakkal ecseteli a nyomorgó máramarosi zsidóság helyzetét, amely között

az első fény sugarának tekintti ezt a konferenciát, amely a zsidó fájdalmaik enyhítésére születte. — Mi magunk részéről — írja Wesel Albert főrabbi — a legnagyobb szimpátiával fogadjuk a konferencia célját, amely a Tóra-hű vallásos zsidóság szellemében kolóniát akar létesíteni a szentföldön, a nyomorgó máramarosi zsidóság érdekében. — Wesel Albert főrabbi a Központi Iroda támogatását igéri és kéri orthodox hittestvéreit, hogy mindenki tehetségéhez mérten, úgy erkölcsileg mint anyagilag támogassa a szent cél életrehívását.

Dr. Fischer József, a máramarosi zsidóság parlamenti képviselője emelkedik ezután szólásra, akinek szavait néma csendben figyeli a hallgatóság. Fischer József megható szavakkal üdvözlölte a konferenciát és külön a megjelent rabbiakat, akik felölték a konferencia nemes akcióját. Beszél a palesztinai zsidó életről és vallásos zsidóság kitünő teljesítményeiről.

Szóbel Miksa (Felsővisó) bibliai idézetekkel méltatja a szent cél fontosságát, majd Weisz Izrael (Sighet) emelkedik szólásra, aki mesterien felépített beszédével frappáns erejű hatást ért el. — Nem a szavak a fontosak, hanem a tettek, — mondja Weisz Izrael — és maga részéről elsőnek 10.000 lei adománnyal járul hozzá a szent cél megteremtéséhez. A konferencia Weisz Izrael bejelentését lelkes tapsal honorálta.

A felszólalások a késő éjjeli órákig húzódtak el, majd a konferencia egyhangúan magáévá teszi a máramarosi kolonizációs szervezet megalakítását, amelynek célja, hogy vallásos máramarosi zsidókat Erec Jiszraelben telepítsen, ahol tovább plántálják tradícióhü elveiket.

Weisz Izrael adományán kívül, az elnök Jozsovitz Lipót 5000, dr Fischer József 5000 leit adományozott, míg a brassói főrabbi 500 leiel járult hozzá a szent alaphoz. Számos más adakozás is történt még, majd az üdvözlő leveleket és táviratokat olvasta fel az elnök és a konferencia résztvevőinek lelkes hangulata mellett a konferenciát bekezesztette.

E. S. (Viseul de Sus)

Ha úgy tetszik, írjuk meg egészen egyedül az eljegyzési szerződést. Azt is kikötöm, hogy engem válassz védül. ne pedig Tóra-tudásomat, vagy bölcsességemet. Éppenséggel nem akarom, hogy sokat emlegesd kiválóságomat. Egyszerűen úgy ird: Jisszroejl, Eliézer fia." Minthogy a rabbi lelke nagyon vonzódott hozzá, mindenbe beleegyezett és szerencsésen megirták az eljegyzési szerződést, a helység nevét nem tüntették fel. Senki se tudott róla. Ha a utazás közben a rabbit utólrta a betegség, melyben megkeltet halnia és elhunyt. Ertesítették erről Bródban a fiát, a nagy rabbi Gérsn Kittiwert. Eljött, hogy meggyászolja atyját. Magához vette az összes nála talált irásokat és köztük megtalálta az eljegyzési szerződést is, melyben leányát, tehát az ő nővérét egy Jisszrol nevű férfinak kötötte le. Ezen nagyon csodálkozott. Mert atya híres ember volt — hogyan választhatott hát vőül valami alacsonyorsu embert! S még hozzá olyasvalakit, akinek lakhelye és családja is ismeretlen. Elmondta a dolgot nővéreinek. Ez így szólt: „Ha atyánknak így tetszett, ne is gondolkodjunk rajta.”

Az amhoorec lakodalma.

Best megvárta az iskolaév végét. Akkor elment a polgárokhoz és így szólt: „Elmegyek és visszatérek szülőföldemre.” Válgig biztatták, dus ajándékot akartak neki adni, csak hogy otmaradjon. De ő nem egyezett bele, mert egészen más volt a szándéka. Elváltotta külsejét, csavargónak öltözött. Kurta prémkabátot és széles övet

vett föl, beszédét és viselkedését is megváltoztatta. Bródba érkezett, rabbi Gérsn házába. A rabbi előtt éppen két perlekedő fél vitatta igazát s ő itélkezett. Best az ajióhoz állt. Rabbi Gérsn azt hitte, hogy koldus, kivett egy fillért és Bestnek akarta adni. Szólt erre Best: „Titokban akarok véled beszélni.” A rabbi bement vele a szobába, itt felmutatta az eljegyzési szerződést és a feleségét kérte. Midőn rabbi Gérsn ezt az embert látta, meglekintette ruháját és halolta beszédét, nagyon elcsodálkozott és megijedt. Mit cselekedett az atya?! Előhivatá nővérét és elmondott neki mindent. Amaz viszonzá: „Ha atyánk így cselekedett, kár a dolgon töprengeni. Bizonyára az Isten rendelése. Talán kiváló gyermekek fognak származni tőle.”

Kitűzték tehát a lakodalom napját. Mielőtt a chupe alá léptek, azt mondta Best, hogy elébb beszélni akar a feleségével. És négy szemközt beszélt vele, fölfedte az igazságot, hogyan és miként van. Megeskette, hogy semmit se fog mindebből elárulni, habár egy ideig nagy szükségét is fognak látni. Az esküvő után rabbi Gérsn tanulni akart vele — hátha mégis elsajátít valamit a Tórából. De Best tetette magát, mintha mitsem értene az egészről. A rabbi azért mondta nővéreinek: „Valóban, a férjed nagy s. egyent hoz rám. Ha el akarsz tőle válni, rendben van. De ha nem akarsz, úgy veszek neked egy lovat, ufazzatok és telepedjétek meg valahol. Nem bírom elviselni ezt a szégyent.” Az asszony beleegyezett. (Folyt. köv.)

Sokolov a szombatért

Jeruzsálem. Palesztinában az utóbbi időben erős mozgalom indult meg annak érdekében, hogy a munkások részéről iörtendő szombatszegéseknek véget vessenek.

Ennek az akciónak élén most a cionista világmozgalom egyik legnagyobb tekintélye, Nachum Sokolow tevékenykedik, aki néhány hét óta Palesztinában tartózkodik.

Sokolowot Palesztinában mindenütt a nászoknak kijáró pompával és tisztelettel fogadják. Legutóbb Haifát látogatta meg, ahol a hitközség elnöke G. Lewin rendkívüli közgyűlést hívott össze Sokolow tiszteletére. A közgyűlésen Lewin üdvözlölte az előkelő vendéget, majd kitért arra a sajnálatos és elítélendő körülményre, hogy a palesztinai zsidó munkások egy része rendszeresen megszegi a szombatot. Éles és erőteljes szavakkal ostromozta a munkások eme viselkedését és beszédét a legnagyobb csendben hallgatták végig, ami annál is meglepőbb, mert a több, mint négyezer főnyi közönség legnagyobb része munkásokból állt.

Lewin szavai után Sokolow mondott beszédet és világhírű ékesszólását teljes mértékben latba vetette annak bizonyítására, hogy ha fel akarjuk építeni a Szentföldet, úgy azt teljes, régi fényben, minden szent intézményével és tradíciójával együtt akarjuk újra megszerezni magunknak. Ebben a törekvésünkben megkivánjuk, hogy minden zsidó testvérünk egyformán támogasson bennünket.

Sokolow szombat-akcióját igen csekély kivétellel az egész palesztinai sajtó a legnagyobb lelkesedéssel támogatja.

— Olaszország megint meghívja a külföldi zsidó diákokat.

Páduából jelentik: A páduai, római és bolognai egyetemek vezetősége az olasz újságok után meghívják a hazájukból elűldözött zsidó diákokat egyetemekre, akiknek különböző előnyöket biztosítanak. Csodálatos, hogy az olasz, francia s belga egyetemeken a zsidó diák mindig szívesen látott, sőt mindenféle kedvezményekkel támogatott vendég, csupán a közép- és kelet-európai egyetemeken bannak velük hajszolt rab módjára.

Goldmann Bernát

orth. kóser vendéglője

Prága

II. Truhlarska 10 II. emelet.

Az összes szlovákiai orth. rabbi hecserével

Hasznátja a kellemes illatu

Szent László

pipere-szappant.

Fertőtlenítő hatású megóv minden fertőző betegségtől.

I. HEINRICH

pipere- és gyógy- (Borax, kén, kátrány, kőbányermek stb.)

SZAPPANGYARA, CLUJ.

Takarításra

festék-, lack- és kefeárut valamint a világhírű „Express” poloskairtót és „Express” Magasfényt, mely butorát újjá varázsolja; legolcsóbban csak

STERN.S.ENDRE

kefegyáros és festéknagykereskedőnél szeresheti be

ORADEA

Strada Nicolae Iorga (Zöldfa-ucca) 10

Telefon 378

Telefon 378

HIREK

„Népünk” cikkeinek utánnomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5693

Péntek: Tévész 29. január 27.

Szombat: Sevát 1. január 28.

Heti szidra: אָרָא

Heti háftóra: אָרָא דְּשִׁמְשׁוֹן

Szombaton: Ros-Chodes שבט

Szombat kezdete:

Üzlet bezárás 5.05

gyertyagyújtás 5.10

Istentisztelet kezdete 5.20

Szombat befejezése 6.10

— **Terjesszék és szerezzék előfizetőket az erdélyi zsidóság egyetlen független és legolcsóbb lapjának, a »Népünk«-nek. A »Népünk«-nek egyetlen zsidó asztalról sem szabad hiányoznia.**

— **FELHIVJUK ELŐFIZETŐINKET,** különösen azokat, kiket inkasszánsainknak nem áll módjukban felkeresni, hogy hátralékos előfizetési díjaikat számunkra haladéktalanul beküldeni sziveskedjenek. Kérjük olvasóinkat, hogy nehéz munkánkban támogassanak bennünket, hogy lapunkat akadálytalanul küldhessük a jövőben is címükre. A „NÉPÜNK” kiadóhivatala.

— **Jesivák világkonferenciája.** Rabi G. omienski előnklete alatt a napokban folyó le Wlnában a jesivavezelők konferenciája, amelyen Lengyelországból, Litvániából, Lettországból, Palesztinából és más országokból 80 küldött vett részt. A konferencián megbeszélés tárgyát képezte, hogy milyen módon kellene a jesivák mai inséges helyzetén javítani és többek között elhatározták, hogy a legközelebbi időben több országban a jesivák fenntartása érdekében hatalmas gyűlési akciót fognak rendezni.

— **Pozsonyban újra munkában vannak a misszionáriusok.** Bratiszlava. A misszionáriusok, akik igen elszorítottan dolgoznak Pozsonyban, rövid szünet után újra itt ülték fel tanyájukat és folytatják hírhedt téri munkájukat. Legutóbb is egy tekintélyes zsidó kereskedőt keresett fel egy ilyen téri és igyekezett meggyőzni missziós tanainak. A kereskedő kezdetben igen udvarias formában szolgáltatta fel a misszionáriust a távozásra, majd miután ez továbbra is erőszakoskodott, kénytelen volt a legerélyesebben üzletéből kiutasítani. A misszionárius még ezután is ellenállt és csak a legdurvább erőszak után volt hajlandó az üzletből távozni. Egy fiatal jesiva bochert viszont annyira behálózta, hogy csak az apja gyors érkezése mentette meg a karmaikból, akihezavitte a fiát, hogy kikerüljön a hatásuk alól.

— **Sértés-e a zsidó jelző használata?** Egy bécsi kerületi büntető bíróságnál érdekes per játszódott le. Egy antiszemita ujság cikket közölt: „A zsidó, mint házgondnok.” Az illető házgondnoknak, Herman Grédingernak egy csekély baja akadt valakivel, aki azután beperelte a büntető bíróságnál. Ezt az alkalmat használta fel az antiszemita ujság és olyan tenorú cikket írt, amely méltán sértette az illető zsidó házgondnok becsületét. A lap a házgondnok zsidóságát róta fel és ebből keletkezett a nagy per. A bíróság előtt a vádlott azzal védekezett, hogy nem sértő szándékkal használta a zsidó kifejezést. A zsidó szó — mondta — nem sértő jelző. A bíróság ennek dacára 200 schillingre ítélte az alperest azzal az indokolással, hogy a zsidó jelző önmagában valóban nem sértő, de az a mód, ahogyan valaki azt használja, sértővé teheti a kifejezést.

Legizlésebb ridikulók már 150 leitől. — Mindenféle bőrdisztribúciót nagyon olcsón

HARTMANNÁL
lehet venni
Regele Ferdinand No. 1.

— **A moszkvai vallásellenes muzeumban zsidó alosztályt nyitottak.** A moszkvai vallásellenes muzeumban zsidó alosztályt nyitottak oly kimondott céllal, hogy bebizonyítsák a zsidó vallás károsító jellegét és a cári rendőrség és a zsidó papság között egykor fennálló közeli kapcsolatot. (?) Az utóbbi igazolását van hivatva szolgálni a berditschewi zsidó hitközség egyik kis tóráköpenye, amelyen a cári korona van kihimezve. (Ezt a köpenyt II. Miklós cár ajándékozta a hitközségnek az 1914 ik évben.) Ezenkívül felhívások találhatók ott, amelyeket egykor rabbik bocsátottak ki a forradalmárok elleni akciók vezetésére.

— **Dájen választás Beregszászban.** Egy köztisztviselőben álló család reményteljes fiatal hűsáról közölhet örvendéses eseményt lapunk hírszolgálat. Friedmann Adolfnak (Reb Avrohom Henoch) a köztisztviselőben álló szatmári dájen fiát, Brach kassai főrabbi vejét, Friedmann Josua Falk-ot, a beregszászi hitközség dájennek választotta meg. A nagytudású tehetséges fiatal rabbi, aki a híres Chszám Szofer egyenes leszármazottja, valóban méltó letéteményese annak a nagy tradíciónak, amelyért országosan ismert atyját a zsidó közvélemény osztatlanul tiszteli.

— **Vérvá d-legenda Lettországnak.** Rigából jelentik: Még Szilveszter éjszakáján történt, hogy a zsidó alkalmazottak klubjában fényes mulatságot rendezett a klub vezetősége. Az éjszakai mulatozás tetőfokán történt, hogy a jelenlevő Jan Riekslins rendőrtiszt egy revolverlővéstől holtan rogyott össze. Megállapítást nyert, hogy a lövés Ábrahám Neustadt kezéből dördült el, aki szintén részt vett a Szilveszteri éjszaka mulatságain. Kiderült, hogy Ábrahám Neustadt zsidó kereskedő illuminált állapotban játszódott a revolverrel és véletlenül sült el kezében a fegyver, amely a szerencsétlen rendőrtiszt halálát okozta. A „Centra Balss,” a demokráta párt rigei organuma, a szerencsétlenséggel kapcsolatban cikket írt, amelyben tendenciózusnak állítja be a gyilkosságot és a rituális vérvadász meséjét eleve niteli fel. A szerencsétlen ilyen magyarázat ellen, azon a rendőrtisztviselő is élénken tiltakoznak, akik szintén résztvettek a mulatságon és személyesen is hosszabb ideje ismerik Ábrahám Neustadt-ot, aki szolid 5 gyermekes kereskedő és soha sem volt összeütközése a rendőrséggel. A tanúk egész sora igazolja, hogy Neustadt ittas állapotban volt a szerencsétlenség idején. Annál nagyobb megütöztetést kellett tehát a Centra Balss antiszemita állásfoglalása, mert a kormány maga is élesen elítélte ezt a beállítást és hivatalos kommunikációban is megbélyegzett minden ilyen provokáló híresztelést.

— **Tilos a nyilvános bojkottpropaganda Németországban.** Berlin. A nemzeti szociálisták egyre fokozódó antiszemita bojkottmozgalmait kapcsán dr Bracht birodalmi belügyminiszter intézkedéseket tett, hogy a politikai és világnézeti harcok a német birodalomban ne ölthessenek gazdasági területen bojkottmozgalmi formákat. A belügyminiszter közölte, hogy az amúgy is válsággal küzdő kereskedelmi nem lehet és nem szabad még erőszakos eszközökkel is támadni, mert ezzel a politikai szervek támadást intéznek az állammal szemben is. A kereskedők nem lesznek többé képesek az adókat megfizetni és ez az egzisztenciák egész sorát fogja a legkétségesebb helyzet közé juttatni. A belügyminiszter köriratban javasította fel és kötelezte a rendőrséget, hogy minden bojkottmozgalmi kilengés során a legerélyesebb eszközökkel lépjen fel és fojtsa el még csírájában az ilyen felelőtlen megnyilvánulásokat.

Vasárunk legolcsóbb beszerzési forrása nagyban és kicsinyben

FERRUM

VASÜZLET

Oradea, Nagypiac-tér 8

Telefonszám 9-73

Gyári lerakatok!

„Euglebert” autógummi gyári lerakata

E menorák
Z gyertyatartók, Harang
Ü serlegek, védjegy!
S evőeszközök,
T templomi kegyszerek,
bármily művészi kivitelben
legolcsóbb árban.
Gyártása és eladása:
„Tacumul”
ezüstáru gyárban
CLUJ, Str. Gen. Neculcea (Kornis-u.) 6.

— **Zsidó kongresszus és szombat-hét Hollandiában.** Most tartották. Amsterdamban Louis Snapper, a Zsidó Középszó tálynak Egyesülete elnökének vezetése alatt az első zsidó kongresszust, mely alkalommal Onderwijzer főrabbit az egyesület diszelnökévé választották. A kongresszuson E. Ascher, a „Sjemiesan Sjabbos” hollandiai szervezet elnöke, az öt napos munkahét kérdéséről tartott előadást. Dr I. H. J Vos parlamenti képviselő beszámolót tartott parlamenti akciójáról, amely arra irányul, hogy a zsidó kereskedők vasárnap tarthassák nyitva üzleteiket. A szombatvédő egyesület agitációs hetet rendez a szombat megtartása érdekében és különösen az ifjúság számára fognak előadásokat tartani. Az amsterdami zsidó muzeumban szombat-kiállítást szerveznek.

— **Meghalt egy osztrák zsidó veterán.** A napokban hunyt el Bécsben 82 éves korában nemes Friedmann Mór zsidó vallású veterán ezredes, aki az utolsó hatvan évben minden osztrák háborúban résztvett és a világháborúban Kroatia hadügyminiszter segédtisztje volt. Temeztésén megjelentek az osztrák hadügyminisztérium küldöttsége és a zsidó frontarcok 150 tagú diszcsapata Sommer tábornok vezetése alatt.

— **Szabadlábba helyezték a jassi-i zsidóbál merénylőinek összes résztvevőit.** Jassi. Megirtuk, hogy néhány héttel ezelőtt a jassi-i zsidó bálba nagyobb antiszemita diákcsoport hatolt be és számos revolverlővést adott le, amelyek a bál résztvevőit megsebesítették. A rendőrség annak idején azonnal őrizetbe vette Iliescu és Antoniu diákokat, akik a merénylet irányítói voltak. Több más letartóztatást is foganatosított a rendőrség, azonban az elmufti héten az ügyészség a zsidó bál merénylőinek összes résztvevőit szabadlábba helyezte.

— **A jugoszláv állami vasut szombaton nem számít fel fekbért a zsidó kereskedőknek.** Azon eredményes tárgyalások, melyeket a Somre-Sabosz szervezet a német birodalmi vasutal folytatott, a jugoszláv állami vasutal szintén teljes eredménnyel végződtek. A jugoszláv vasutak a Somre-Sabosz intervenciójára a szombat, valamint a minden más zsidó ünnep alkalmával érkező vasuti küldemények után a zsidó kereskedőknek nem számít fel fekbért.

— **Egy lodzi zsidóleány a Népszövetség főlevéltárosa.** Genfben jelentik: A Népszövetség egyik legfontosabb szekciójának, a levéltárnak, egy Mirjam Ginzburg nevű lodzi születésű zsidóleány a főnöke. A zsidó levéltárosnőről népszövetségi korifeusok csodákat mesélnek. Nincs az az ügy, eset vagy nemzetközi pénzügyi tranzakció, melyről Ginzburg Mirjam azon nyomban ne tudna felvilágosítást adni. E közben csak úgy dobálózik a számokkal s kívülről tudja, melyik állam, kinek mennyivel tartozik. Egy újságíró kérdésére Ginzburg Mirjam a következőket mesélte: „Midőn 12 évvel ezelőtt a Népszövetség alkalmazott, a lengyel kormány nagy zavarban volt, attól félt, hogy szegényt fog vallani velem. Most azonban szinte büszkélkedik velem. Általában sok zsidó és zsidónő dolgozik rendes alkalmazásban a Népszövetségéknél s a vezetőség fellette meg van elégedve munkájukkal.” Minthogy perfektül beszél angolul, franciául, németül és lengyelül, gyakran a tolmács szerepét is betölti.

— **Szovjetországnak megkezdtek a nemkívánatos elemek kiszorítását a nagy városokból.** Londonból jelentik: A szovjetterületen megkezdődött a kommunista rendszernek nemkívánatos elemeinek a nagyvárosokból való kiszorítása. Április közepéig azoknak, akik részére utlevelet nem állítanak ki, el kell hagyniok városi lakásaikat, s a várostól 15 kilométeres körzetben nem telepedhetnek le. Nem adnak utlevelet azoknak, akik valamikor a GPU nyilvántartásába kerültek, továbbá alkalmazás nélküli papoknak és apácáknak sem.

Fuchs Mancsi

fűzőszalonjában legfinomabb és legpontosabb kivitelben készülnek: Prinzess fűzők, minden fazonú divatfűzők és orvosi rendeletre gyógyfűzők.

ORADEA, Piața Mihai Viteazul 11-a.
(Ullmann-palota).

— A maláji zsidók életéből.
Zürich. Mr J. M. Meyer professzor, aki nemrégiben tért haza Malájából, a svájci zsidó sajtó előtt beszámolt a tapasztalatairól. Malájban mintegy 100 éve élnek már zsidók, akik főleg Mezopotámiából jöttek ide a maláji félszigetre. Később európai zsidók is letelepedtek Malájban, úgy, hogy jelenleg Singaporeban és Penangban összesen 5000 zsidó él. A zsidók igen jó viszonyban élnek a keresztény lakossággal. Az araboktól származó zsidók legtöbbször ortodox életmódot folytat, míg az európai zsidók alig tartják a zsidó rituális és nemzeti szokásokat. A zsidó lakosság főként iparral és kereskedelemmel foglalkozik. A gazdasági helyzet itt is nagyon válságos.

— 249 szaloniki-i zsidó családnak nyert spanyol állampolgárságot.
Athén. Igen érdekes állampolgársági eljárást történt az elmúlt hetekben, a spanyol kormány részéről, 249 szaloniki-i zsidó család világi állampolgárságának kérdésének kapcsán. A spanyol kormány ugyanis 249 olyan zsidó családnak ajánlotta a spanyol állampolgárságot, akiknek világi volt a hovatartozódása és így teljes bizonytalanságban éltek. A görög kormány tudomásul vette a spanyol kormány ajánlatait és a jelzett családok részére eljuttatta az állampolgársági okiratokat. A 249 zsidó család egy része részint Palesztinában, részint Franciaországba vándorolt ki.

— Zsidót illettek el a tuniszi pogromok miatt is.
Tunisz. A tuniszi zsidó hitközség tagjai között nagy felháborodás uralkodik az arab bíróság ítélete kapcsán, amely a tuniszi pogromok miatt egy zsidó péket 3 havi fogságra ítélte. Laloum Ankri, zsidó pék ellen az volt a vád, hogy a zavargások során lövést adott le egy arab férfire. A váloság azonban az, hogy Ankri-t többben megvádolták és önvédelemből revolveréből egyszer a levőgöbe lőtt, amely természetesen senkibe sem télt kárt. Már az első vizsgálat során szabadlábra helyezték Ankrit, mert kiderült ártatlansága, később azonban újra felelőssé tették az emlékeztető támadásért. A bíróság az új vizsgálat során kiderítette, hogy a lövés következtében egy közelben lévő arab megvakult. A tuniszi zsidó notabilitások azzal igyekeztek végül is pontot tenni a kellemetlen pogrom-per végére, amely állandó izgalomban tartotta a tuniszi lakosságot, hogy 2000 frank kártérítést adják a megvakult arabnak. Az antiszemita sajtó ezt újra, mint vádló dokumentumot használja fel Ankri, a zsidó pék ellen, azt állítva, hogy ezzel a zsidók önmaguk is tanúságot tettek hittestvérük bűnösége mellett.

— Bombamerényletet követtek el a charbini zsidó hitközség elnöke ellen.
Charbin. Néhány nappal ezelőtt bombamerényletet követtek el Ravikovitsch, a charbini zsidó hitközség elnökének háza ellen. A bomba súlyosan megrongálta az épület uccára eső frontját. A rendőrség azonnal megindította a nyomozást a bombamerényletet tettesei ellen és most kiderült, hogy a merényletet egy rablóbanda követte el, amely jómkippur ünnepén csapdába esalta a hitközség egyik tagját, egy Scheril nevű charbini zsidót, amint ez kilépett a templomból. Eddig százezer dollárt követeltek, most azonban közölték az elnökséggel, hogy hajlandók elfogadni 20 ezer dollárt is. Dr. Kauffmann, a charbini cionisták vezetője és a „Jewrejskaja Schisn” című lap szerkesztője, több levelet kapott a banditáktól, akik halállal fenyegették meg, ha nem bocsájta rendelkezésükre a váltásdíjat. A rendőrségnek még nem sikerült lelepleznie a rablóbanda tagjait. A charbini zsidóság körében nagy izgalommal tárgyalják a merényletet és annak körülményeit.

— Végrehajtás egy zsidó temető ellen.
Felső-Apsa (Csehszlovákia). Az itteni betegsegélyző biztosító végrehajtást vezetett a zsidó hitközség Chewra Kadisjának temetőjével szemben. Sokféle végrehajtást hallottunk már, de, hogy egy követelést oly módon akarjon bárki behajtani, hogy a holttestek és sirkövek útján akarjon fedezetet nyerni, ez nem csupán minden kegyeletlen érzést nélkülöz, de a legnagyobb esztelenségre vall, ha a pénzbehajtásnak ezen módját választja. Ha pedig a végrehajtás azt célozza, hogy a jobb módú halottak útján jusson a betegsegélyző pénzéhez, azzal nagyon sokáig kell várnia, főleg a jelen esetben, amidőn Felső-Apsán csupa szegény zsidó emberek laknak, akiknél az exekució nem hogy halló poraiban, de még életükben sem érhet el eredményt.

Művészi perzsaszőnyegeket, szövött gobelineket, külföldi fonalakat

Schulhof Emilné

„Orient” Szövőművészeti iskola

Oradea, Str. Episcopul Ciorogariu No. 17.
Vidéki rendelések utánvétellel gyorsan és pontosan eszközölködnek.

L. G. MONTEFIORE:

„Nem mondok köszönetet egy kormányának sem a rend fentartásáért, miután az legelemibb kötelessége.”

London. A Joint Foreign Committée elnöke, Leonard G. Montefiore az elmúlt héten jelentést adott le a kelet-európai zsidóság helyzetéről. Felolvasta dr. Thon krakkói főrabbinak, a lengyelországi Zsidó Parlamenti Klub elnökének a varsói „Hajnt”-ban megjelent cikkét. A parlamenti klub elnöke ebben a cikkében a zsidó támadást intéz Montefiore ellen, a Joint Foreign Committée nevében a lengyelországi antiszemita zavargások kapcsán a londoni lengyel követhez intézett levele miatt. Dr. Thon főleg azért támadja Montefiorét, hogy a Joint Foreign Committée köszönetét fejezte ki azért, hogy a hatóságok megtették a szükséges intézkedéseket a zavargások elnyomására. Montefiore kijelenti, hogy ilyen mondat nem fordul elő a lengyel követhez intézett levelében. — Ellenkezőleg a következőket írta: „Anglia zsidó közönsége nem vonja vissza köszönetét a lengyel kormánytól külföldi zsidó polgárai érdekében tett újabb intervenciójáért”. A köszönetről szóló mondat tehát nem a lengyeli eseményekre, hanem a lengyel kormányának a luxemburgi lengyel zsidók érdekében tett intervenciójára vonatkozik. A luxemburgi intervenció után Bécsben és Berlinben is közbelépett a lengyel kormány és senkisé tudja, hogy a jövőben, nem-e lesz még szükség ilyen intervencióra. „Dr. Thon — mondotta Montefiore — fiatalembernek nevezett engem. Negyvenhárom éves fejemre azt hiszem nem nagyon talál ez a megjegyzés. Dr. Thonnak tudnia kellene, hogy én nem mondok köszönetet egy kormányának sem a rend fentartásáért, miután az legelemibb kötelessége minden kormányának”.

— A Grósz-Nővérek temesvári orth. kóservendéglője tisztelettel értesíti i. vendégeit, hogy helységét Timisoara, Bul. Carol (Hunyadi-ut) 12 szám alá, uccai üzletbe helyezték át és kéri vendégeik további szíves látogatását.

Hajfestést

minden színben és minden árnyalatban tökéletesen és felelősség mellett végeznek a **Heyman-udvarban** (Rákóczi-ut 3) levő hölgyfodrászatban. Vas és víz ondolás! Parókakészítés és fésülés! Szakszerű arcápolás!

Téli szörme

különlegességeim megérkeztek, azokat **legolcsóbb** árban bocsátom a nagybecsült vevőközönség rendelkezésére. Szíves pártfogást kér

RUBIN szücs és szörmeüzlet
ORADEA, ZÖLDFÁ-UCCA 6

Fajborok יין כשר

Asztali borok

jutányos árban kaphatók

Szacsvay-u. 2. sz. a.
(Str. Cuza Voda)
pincében.

V. GROSZMANN

orth. יין כשר vendéglője

BUCUREȘTI

Calea Victoriei 18

II emelet. Szemben a rendőrprefektúrával
3 fogásos menü 40 lei.

Legfinomabb hygienikus szagtalan

„R e x” Borotvapor
legolcsóbban kapható

— Felmentették a nagy-berezniei főrabbit. Annak idején megirtuk, hogy Bereznán a cionista ifjuság táncmulatságot rendezett. Amit Schreiber Salamon főrabbi beszédjében szóváltott, és élés szavakkal megbélyegezte a zsidó c'niusz szempontjából. Emiatt az ifjak egy része becsületsértésért feljelentést tett. A tör. énysek elítélte a főrabbit 550 cseh koronára. Január 11-én Kassán volt a felelővitéli tárgyalás, amelynek folyamán a tábla felmentette a főrabbit azzal, hogy a főrabbi joga, sőt kötelessége hívei tévelygéseire rámutatni.

— Vallásgyalázási pör a be-tört templomablak és a ki nem fizetett hitközségi adó miatt.
Miskolci tudósítónk jelenti: Sichmann Sándor és Marcel diósgyőri kereskedők a múlt évben konfliktusba keveredtek a diósgyőri zsidó hitközséggel. Soknak találták a rájuk kivetett hitközségi adót és megfélemlítették előbb az adófelszámolási bizottsághoz, később pedig az alispánhoz. A konfliktus következtében hosszabb ideig nem jártak a diósgyőri templomba, hanem Miskolcon végezték ajtóságaikat. Szeptemberben azonban a nagytünetek előtt megjelentek. Állítólagos kihívó viselkedésük miatt Sichmann Sándort a házmeesterrel kivezetették a templomból. Sichmann Sándor erre öklével bezúzta a templom ablakát Vallásgyalázás címen indult meg az eljárás a Sichmann fiúval szemben azon az alapon, hogy behatoltak a templomba és Sichmann Sándor az ablak bezuzásával megzavarta az istentiszteletet. Pénteken tárgyalta az ügyet a miskolci járásbíró, a vádlottak azzal védekeztek, hogy ők hajlandók voltak adót fizetni, a rájuk kivetett összeget azonban méltánytalanul soknak tartották. A templomban nyugodtan foglaltak helyet, nem provokáltak. Sichmann Sándor az ablakbeveréssel szemben azzal védekezett, hogy amikor kivetették őt a templomból, az öccsének akart kopogtatni, hogy jöjjön ő is ki és a kopogtatás következtében tört be az ablak. A bíróság ítéletében felmentette a vádlottakat az ellenük emelt vád és követeleményeinek terhe alól azzal az indoklással, hogy passzív viselkedéssel nem lehet vallásgyalázást elkövetni és vallását a templomban bárki szabadon gyakorolhatja, akár fizet hitközségi adót, akár nem.

— Megalakult a Ceire Mizrachi ifjusági szervezet Careiben. Az elmúlt héten a cluji Ceire Mizrachi konferencia hatása alatt megalkult a nagykarolyi nemzeti alapon álló vallásos zsidó ifjuság Ceire Mizrachi szervezete is. A fiatal szervezetbe főleg a jesiva növendékei léptek be, kik számszerűleg 30-an erős bázisát fogja képezni a mizrachi mozgalomnak. A ifjui lelkesedéssel és nagy elánnal beindított szervezési munkálatok eredményezték, hogy az ottani vallásos zsidó ifjuság körében egyre fokozottabb érdeklődés mutatkozik a mozgalom iránt. A szervezet vezetői lettek: Schwartz Adolf, Spiegel Juda és Spitz N. Az új vezetőség helyiséget bérelt ki és rendszeres Talmud-tanulást, héber oktatást és kulturális előadásokat léptetett életbe.

— Egy nagy kabbalista halála. Jeruzsálemből jelentik: Rabbi Chajim Saul Davich, a Szentföld legnagyobb kabbalistája Tévész 3-án 76 éves korában elhunyt. Nagytudása, szent életmódja közismert volt. 30 év előtt megalapította a „ham'chavim” imaházat, ahol „bikvonasz ho-Ari z. l.” (a szent kabbalista: „Ari” áhitata) szerint ajtató-kodnak. A kabbala-könyveket betéve ismerle. — Halála napján végbement temetésén több ezer ember vett részt. Elsőnek Rabbi Jacob Méir szefárd grand-rabbi megható beszéddel bucsuzott tőle, az egész gyülekezet zokogása közepette. Beszéde végén a közönséggel együtt elrecitálta az „ansé emünó ovódü” szelichót stb. Az elhunyt imaháza előtt folytatódott a gyászbeszéd, a szónokok mind, mint „jochid bedoro” (egyetlen a nemzedékében) aposztrofáltak. Ezután a jaffai-uton át az Olajfák hegyére indult a menet, miközben a spanyol-szefárd ritus szerinti „vihí noam”, „másze hamerkovo” és más imákat hangosan recitáltak. Ulközben Kuk főrabbi gyászbeszédet tartott. A temetés a késő délutáni órákig tartott. Az egész 3 óras utvonalon az ablakok, erkélyek és háztetők emberekkel voltak megszállva.

Ékszer készítését, alakítását, javítását és drágakőfoglalást szakszerűen olcsón csakis

FRIEDMANN H.

ékszerésznél Széchenyi-tér 1

Vidékieknek is legpontosabb kiszolgálás!

M. Weissberger

Oradea, Str. Cogălniceanu 4.

Viazonteladónak óriási árkedvezmény!

Mielőtt ruhaszükségletét beszerezné, bizalommal keresse fel

CZITROMURISZABÓSÁGÁT

General Mosoiu, Kert-uca 2 alatt, ahol a legszebb kivitelben elsőrendű

Itönyöket, felöltöket és téli kabátokat már 2600 leiért készít

Minden munka CZITROM DEZSÓ vezetése mellett készül. (A volt Szent László-terti C z i t r o m-cég tulajdonosa)

A Zs. N. Sz. cluji helyi csoportjának közgyűlése

Cluj, Az elmúlt héten tartotta meg a cluji Zs. N. Sz. évi közgyűlést nagyszámú hallgatóság részvételével. Fischer Lipót elnök údvözlése és dr. Krémer Ármán elnöki referátuma után dr. Marton Ernő tartott politikai exozét. Strausz Béla a pénzügyi, míg Weinberger Nándor a K. H. munkáról számol be. Kertész Márton az ifjusági szervezetek K. K. L. munkáját ismerteti, majd dr. Weisz Fülöp, a palesztinai hivatal vezetője referál az alijah helyzetéről. Wertheimer Samuné elnök a WIZO aszszonyok lelkes és eredményes munkáját ismerteti. Noszin Mór az ifjusági munkáról, míg Klepner Ferdinánd, a diákmozgalom jelenlegi állásáról beszél.

Ezután dr. Spitzer József a neolog hitközség iskolaszéki elnöke és Péterfi Endre üdvözlik a konferenciát, majd Jámbor Ferenc javasolja a közgyűlésnek, hogy a felmentvényt vita nélkül adják meg, amit a közgyűlés egyhangulag elfogad. Dr. Fenichel József az elnök kérésére átveszi a választások levezetését, melynek eredménye a következő:

Diszelnök: Boskovits József. Elnök: Fischer Lipót. Társelnökök: Dr. Krémer Ármán, Ing. Noszin Mór. Alelnökök: Klein Eliahu, Jámbor Ferenc, dr. Dénes László, Titkár: Strausz Béla. Szervezeti referens: Reichenberger Aladár. Pénzügyár: Salamon Sámuel. Ellenőrök: Ausländer Lajos, Boskovits Ignác, Szekebirtos: Dr. Weisz Fülöp. Elnöki tanács: Dr. Fischer Tivadár, dr. Fischer József, Adler Sámuel, Biró Andor, dr. Marton Ernő, dr. Szőnyi Géza, Hochmann Jakab, Schwartz Ignác, dr. Spitzer József, Wertheimer Samuné.

Bizottságok: Keren Hajszód: Elnök: Weinberger Nándor, tagok: Dr. Fenichel J., Lichtmann Aladár, Finkelsztajn Alfréd, Gottlieb Lajos, Salamon Jakab és a Wizo delegátusa. Keren Kajemel: Elnök: Kertész Márton, tagok: Salamon Sámuel, Pistiner Avram, Rosenberger Arja, Kertész Mártonné, Zádor Reuben, Panigel Jancuné. Kultur és héber kör: Klein Eliahu, Feibis M., dr. Szőnyi Géza, dr. Weinstein Gyula, Prof. Rózsa Jenő, Ing. Ohlbaum Áron, Naumann Jenő. Propaganda: Dux Manó, Grün Izsák, Katz László, dr. Engelberg Izsák, Fischer Ernő, Gottlieb Józsefné. Diákközhon: Léb Ödön. Cionista diákmozgalom: Dr. Weisz Jenő, Danzig Hillel, Léb Miksa, Reichenberger Aladár, dr. Krémer Ármán, Kotnios Alfréd, Sebők Elek, Grün Mór, Palesztina: Ing. Noszin Mór, Nimmerberger Ernő, Jámbor F., Schwartz Miksa, Kasztner Ernő, dr. Glasner Izsák, Weinberger Nándor, Kasztner Rezső. Ifjuság: Dr. Farkas Imre, Komlós Alfréd, Noel Ferenc, Kincs Lipót és a szervezetek 1-4 delegáltja.

Választmány: Boskovits Dezső, Deutsch Fülöp, dr. Darvas Simon, Diamantstein László, Fischer Rudolf, Frei Lajos, Friedmann Ignác, Felsner Samu, Feuermann Arnold, Berger Dezső, dr. Goldenberger Pál, Gottlieb József, Gottlieb Mendel, Krémer Bernát, Ing. Klein Gyula, dr. Löbi Adolf, Mandula Izsák, Klein Miksa, dr. Neufeld Jenőné, dr. Neumann Vilmos, Panigel Jancuné, Perl Béla, Rózsa Mór, Rózsa Ignác, Rosenthal Gyula, Seelenfreund Sándor, Sajovits Náthánné, Szabó Imre, Ullmann Andor, Wohl Vilmos, Kertész Dávid, Löwinger Manó, Fröhlich Izrael, Wohl Sámuel, Kohn Jenő, Ingber Szerén, Sajovits Laura, Goldstein Slomo, Legmann Pál.

- A karlini rebbé Jeruzsálemben. R. Avrohom Elimelech Perlow, a fiatal karlini rebbé, nagyszámú hívei kérésére Jeruzsálembé érkezett. Az az óriási lelkesedés és ragaszkodás, amiben a hívők részesültek, a rebbé őseinek szól. A nagy karlini Rabbi Áron ivadéka, a „Tanja“, Rebbé reb Ber szeptájához tartozik. A karlini chászidok rendkívül „hiszlavivusz“-szal (lelkességgel) imádkoznak fennhangon, dallam nélkül. Péntek este mindegyik talisba burkolva, lélekemelő extázissal. A rebbé nagyon kellemes külsejű, szimpátiikus megjelenésű férfi.

- Az Erdély-Bánati Izr. Iroda a napokban Kolozsváron fontos elnöki ülést tartott, amelyen főleg a felekezeti szervezeti szabályzatát tárgyalták meg behatóan. Az elnökség ismételt állástfoglalt amellett, hogy a hitközségek ezennel is eddigi autonómiájuk szerint igazgathassák ügyeiket és egyben erélyesen tiltakozik a regáti szervezeteknek az erdélyi viszonyokra nem alkalmazható javaslatai ellen. Az elnöki tanács foglalkozott még az államsegélyek, évi számadások, községi járulékok, rabbi, kántor és metszőtanfolyam ügyeivel és az egyes hitközségek beadványaival és elhatározta, hogy a kormány által aprobált szabályzat alapján legközelebb megtartja tisztújító nagygyűlést. A majd egész napot igénybe vett ülésen, melyet dr. Adorján Ármán, az Országos Iroda elnöke vezetett, Nagyváradról dr. Kecskeméti Lipót főrabbi és dr. Konrád Béla vett részt, Kolozsvárról dr. Fischer József és dr. Fischer Tivadár és az ország több helyéről számos delegátus. Ülés után a kolozsvári izr. hitközség látta a delegátusokat vendégeül.

- WIZO csoport alakulása és a Keren Hayessod akció Szalontán. Szerdán, 18-án este Szalonta zsidó társadalmának színe-java vett részt a Keren Hayessod meetingen. Dr. Nébel Imre főrabbi meleg szavakkal köszöntötte a WIZO hölgyeket és a Keren Hayessod delegáltjait. Dr. N. M. Gelber Bialiknak a nagy héber költőnek szentelte bevezető beszédét, majd megemlékezik arról a heroikus munkáról, amelyet a chalucok Palesztinában végeztek. Dr. Molnár Vilmosné a nagyváradi WIZO körzet üdvözlését tolmácsolja. Dr. Jeremias Aranka, Dr. Nébel főrabbi és Blum Zsigmond hozzászólásai után nagy lelkesedéssel mordították ki a WIZO megalakulását, amelynek elnökéül Preis Dénesné. Társelnököknek dr. Nébel Imréné és Fenyvessy Ferencné választották. Titkár Kardos T. György. A Keren Hayessod akció várakozáson felül sikerült. Az érdem elsősorban a WIZO hölgyeké. Dr. Kálmán Jenő és Kardos T. György sikeresen látták el a kíséretet.

- Zsidó telepítés Transzjordániában. Jeruzsálem, január 25. A palesztinai arab sajtó befejezett tényként közli, hogy egy palesztinai zsidó kolonizációs társaság bérleti szerződést kötött Abdullah, transzjordániai emirrel, amelynek értelmében az emir földbirtokából 50 ezer duman földet 99 évre bérbe adott a társaságnak és 170.000 duman földet felajánlott eladásra. Ugyanebből a forrásból származik az a hír is, hogy Transzjordánia legbefolyosabb arab vezetői táviratot intéztek a londoni gyarmatiügyi hivatalhoz, amelyben Transzjordánia kapuinak a zsidó bevándorlás számára való megnyitását és a földvásárlás szabaddátételét követelik. A lapok arról is tudnak, hogy a palesztinai arab nemzeti párt nagygyűlést hív össze Jeruzsálemben „eme új cionista veszedelmek leküzdése céljából.“

- Újabb 175.000 dollárt ad a Joint a kelet-európai államoknak. Londonból jelentik: Mult év december 20-án tartotta meg Londonban az American Joint Reconstruction Foundation XXI-ik tanácsulását, Sir Leonard Cohen elnöksége alatt. A gyűlés új tagokként megválasztotta Alex A. Landesco-t New-Yorkból, Dr. Eduard Baerwald-ot (Frankfurt a) Mainból és Jakob Trockenheim-ot Varsóból. Herbert H. Lehman ezredes helyébe, aki nemrégiben New-York állam kormányzója lett, de ennek dacára továbbra is tagja a Foundation tanácsának, Bernard Flexner-t választották meg alelnöknek. Dr. Bernhard Kahn és Dr. Louis Oungre, akik ügyvezető igazgatói a Joint európai központjának, részletes jelentést tettek Közép- és Kelet-európa államainak gazdasági helyzetéről. Eme jelenések alapján számos nagyfontosságú határozatot hoztak és megszavaztak újabb 175.000 dollárt (kb. 30 millió lei), a csehszlovákiai, román és lengyel zsidóság számára.

A sorocai vérfürdő megtorlatlanul marad

A kisenevi „Unser Zeit“ eleveníti fel a napokban a sorocai vérfürdő évfordulóját és kronologikus sorrendben ismerteti azokat a nyilatkozatokat, amelyek az ügygel kapcsolatban elhangzottak. Megállapítja, hogy az akkori miniszterelnök, Jorga professzor igérete semmit sem tett az ügy komoly bevizsgálásának érdekében és még ma is hivatalaikban ülnek azok, akik ártatlan embereket állítottak a puskacsövek elé és a legkegyellenebb módon végezték ki 5 zsidó ifju életét. A cikk írója felhívással fordul Maniu miniszterelnökhöz, hogy ő, az ismert demokratikus elveinél fogva, veje kezébe az ügy felderítését és adjon utasítást a nyomozásra. — Maniu miniszterelnök azonban közben lemondott és Vajda vette át a kormányzást. Az „Unser Zeit“ cikkírója tehát most Vajda miniszterelnökhöz fordul elégtételért. Aztán újra jönni fog egy kormánybuktás és újra egy kinevezés és a sorocai rémdráma továbbra is égbekiállító bünként megtorlás nélkül fog maradni. Most nálunk Romániában egy közrendőr kinevezése körüli purpárlé megludja bukafatni a kormányt, de 5 ártatlanul kioltott zsidó élet inkább csak arra jó, hogy karriereket alapozzon meg és lendítsen a magasba...

Szakadás fenyegeti a beszercei hitközséget.

Beszercei tudósítónk jelenti, hogy az ottani hitközségben a most belöltött dajon állás miatt a hitközség két táborra szakadt s a kis hitközséget a kettészakadás veszélye fenyegeti. Tulajdonképpen a szakadás gyakorlatban már meg is történt, amennyiben a hitközség tagjainak egyrésze, mint „occident“ hitközség szervezkedett, egy másrészt már fel is vett, aki az anya-hitközség érdekeit nem respektálva, vág. A viszály azért tört ki, mert a nemrégiben elhunyt dajoni állásra a főrabbi és hívei az elhunynak vejét óhajtották a dajoni székbe ültetni, ezt azonban a hitközség tagjainak nagyrésze nem szívesen látta, mert az illető dajonvő az előtt kereskedő volt s mint ilyen, a szerencsétlen gazdasági viszonyok folytán, önhibáján kívül fizetésektelelenné vált s így akarata ellenére, nem tudta minden hitelezőjének követelését kiegyenlíteni. Az ellenzék azzal érvelt, hogy az ilyen ember nem méltó a dajoni stállum belöltésére és egy ottani imaház fiatal mágidja köré tömörült és ennek megválasztását hangoztatta. A választáson a dajonvő párija 52 ellenzéki szavazót, dacára annak, hogy azok előzőleg adójukat rendezték, nem engedte szavazni s így ők lettek többségben. Erre azután — sajnos — a machlojke kitört. Lapunk más helyén foglalkozunk az erdélyi rabbikurtórium cluji értekezletével, amely elé a beszercei ügy is tartozik. A rabbikurtórium azonban ezideig érdemben nem foglalkozott az ügygel. Információink szerint a vége az lesz a beszercei viszálynak, hogy a mágidot is felveszik mint dajont, sőt az ellenzék által acceptált saktert is rendszeresíteni fogják.

- Véres verekedések a berlini egyetemen. Berlin. Az elmúlt héten a berlini egyetem újra súlyos antiszemita kilengéseket inszenált a nemzetiszocialista diákok. A berlini antiszemita egyetemi hallgatók tüntetést rendeztek az egyetem előtti Hegel-ter. en, ahol a breszlai Kohn tanár ügyében foglaltak állást. A szónokok támogatásukról biztosították a breszlai antiszemita diáktársait és kijelentették, hogy amennyiben bezárják a breszlai egyetemet, úgy „Berlinben is Breszlaut fognak csinálni.“ Erélyesen állást foglaltak Kohn tanár visszahívása ellen és követelték a numerusz clauzus bevezetését. Már az elmúlt héten történt demonstráció is, Kohn tanár visszahívása ellen folyt le és hogy a zsidó profesor felolvasása valóban elmaradt, a náci közölt tüzes volt a hangulat. Ezt a parázs hangulatot akarták Berlinben is megteremteni és a nemzetiszocialista diákok az említett nyilvános gyűlés után felszólították a zsidó egyetemi hallgatókat, hogy két percen belül hagyják el az egyetem épületét. „Halál a zsidókra,“ „Ki a zsidókkal!“ Követelték, hogy a német egyetemekre egyetlen zsidó se tegye be lábát a lábát — felkiáltásokkal nekirontottak a zsidó diákoknak és diákleányoknak, akik közül 3 leányt és 2 diákot súlyosan megsebesítettek. Az antiszemita verekedők közül 3 fiatalembert állított elő a rendőrség, akik közül csak az egyik volt diák, míg a másik kettő hitler-pártember volt. A rektorátus erélyes közbelépése teljesen helyreállította a rendet.

Hogy a mai súlyos viszonyok között is mindenki hozzájuthasson igen fontos élelmi cikkeinkhez és hogy a vidékről beáramló silány minőségű és nem megbízható árukat kiszorítsuk valamint, hogy a trélli és orth kóser áruk közötti árdifferenciát csökkentjük, elhatároztuk, hogy úgy a fölerakásban:

Fülöp bodega, Kossuth ucca 7.

mint az összes orth. כשר bodegánkban gyártmányainkat a következő feltűnő olcsó árakban árusítjuk a mai naptól kezdve:

Naponta friss kolbász . . .	kg. 32.— lei
Nyári szalámi . . .	kg. 64.— lei
Liba- és sonkaszalámi . . .	kg. 76.— lei
Téli szalámi . . .	kg. 94.— lei
Főtt sonka és nyelv . . .	kg. 110.— lei
Naponta friss virstli . . .	kg. 250 lei

Egyesült orth. כשר szalámi és husnemügyár Oradea

RÖVID HIREK

JERUZSÁLEM. A cionista palesztinai executive gazdasági ügyosztálya jelenli a következőket: A betéti kamatláb ezidő szerint 1-3 százalékra rug. A kihelyezési kamatlábok 5-9 százalék között mozognak. — Szíria és Palesztina között az utóbbi időben nagyarányú csempészet indult meg. Főként Palesztinából csempésznek mindenféle árucikket Szíriába, ahol igen magas a behozatali vám. — Chaim Nachman Bialik, a nagy héber költő, akinek országszerte a napokban ünneplik 60 éves születésnapját, minden ünnepés elől azzal vontja ki magát, hogy hirtelenlül elüint Tel-Avivból és tartózkodási helyéről senki sem tud. A nagy Bialik-ünnepség Tel-Aviv városi színházában így nélküle folyt le, miután felkutatására minden intézkedés hiábavalónak bizonyult. — A főkörmányzó titkárává kinevezték Julius Jacobot, aki a zsidó légió tisztje volt, legutóbb pedig Jeruzsálemben kerületi tiszt. Jacob a második zsidó tagja a főkörmányzóság titkárságának.

TEL-AVIV. Az elmúlt hetekben megnyitott az új borotvapenge gyár. — Rabbí Osér Sandomirszky, aki reményben a slucki jesivát vezette, új jesivát nyitott meg. A jesivában litvániai módszer szerint a műsor (erkölcstan) tanulmányozására nagy súlyt helyeznek. A vezetőségnek sikerült 30 certifikátot szerezni növendékei számára. — Petach Tikván 5 évvel ezelőtt a lomzai jesiva alapítója nyitott egy Tóra-tanintézetet és az iskola mindmáig igen kitűnően működik. — Hivatalos kimutatás szerint 1932 januus havában megszűnt a munkanélküliség a városban és azóta a munkaközvetítő hivatal egyetlen munkanélkülit sem tart nyilván.

HAIFA. Most nyílik meg egy nagyobb Talmud-tóra iskola, amelynek számára a gyönyörű Karmel-hegyen akarnak otthont építeni. — A nahalali bombamerénylet utáni nyomozás során a rendőrség Haifában tíz arab lakásán házkutatást tartott. A házkutatásnál ugyanolyan anyagot találtak, amelyből a merénylet alkalmával használt bomba készült, 20 arabot letartóztatott a rendőrség.

BÉCS. Nagy feltűnést keltett az egyik Róth-schild bárónőnek házassága az osztrák arisztokrácia egyik tagjával. A bárónő ezek után minden valószínűség szerint elhagyja ősei hitét is.

LONDON. Sir Leonard L. Cohen, a palesztinai zsidó kolonizációs társaság elnöke, január 8-án az Anglo-Jewish-Association ülésén az JCA intézetek fokozottabb aktivitását kívánta. — Az Agudasz Iszrael lépéseket tett az angol kormánytól 1100 palesztinai certifikát kibocsátására.

BERLIN. A statisztikai hivatal most tette közzé a népszámlálási adatokat, amely szerint Berlinnek 4.287.000 lakossága közül 76 százalék evangélista, 10 százalék katolikus, 4,3 százalék zsidó, 1,9 százalék különböző felekezetekhez tartozó és 7,2 százalék ateista. — A berlini hitközség 200.000 márkát szavazott meg a nyomorgók téli segélyezésére. Chanuka alkalmával 2500 zsidó gyermeknek adtak téli ruhát és cipőt. — A berlini hitközség a gazdasági krízis folytán súlyos szituációba jutott. Most Kleemann elnök köriratban fordul az összes berlini zsidókhoz, melyben felhívja őket, hogy tekintettel a gazdasági krízisre, szerény mértékű póladót fizessenek, hogy a hitközség működését fentarthassa.

KÖNIGSBERG. A bíróság két fiatal hitler fiút 3 havi börtönrre ítélte, akik több zsidó áruház ablakait kövekkel bezúzták. — Az osterodai bíróság 3 nemzetiszocialistát ítélte el 3-5 évi börtönrre, akik bombamerényletet követtek el egy zsidó áruház ellen. A pör többi vádlottjait kisebb büntetésekre ítélte a bíróság.

WEIMAR. Sauckel, Thüringiai miniszter az elmúlt hetekben rádió-előadást tartott, amelyben a zsidó kereskedők bojkottálására hívta fel a keresztény lakosságot.

FRANKFURT. A német rabbiszövetség megtiltotta a családi fürdők használatát. Indoklásában a rabbikar kifejti, hogy az ugynevezett családi fürdők használata mélyen sértik az orthodox vallásos érzelést és aláássák az erkölcsöket.

KORFU. Korfu szigetén a zsidó hitközségben súlyos válság ütötte fel a fejét. Még néhány évvel ezelőtt is 4000 tagja volt a hitközségnek, míg ma csak 1800 tagja van. A hitközségnek nincsen sem rabbija, sem vezetője. Legutóbb súlyos ellentétet keletkeztek a hitközségben, úgy, hogy a görög kormány küldött ki megbízottat az ellentéték likvidálására.

VARSO. 107 éves korában az elmúlt héten hunyt el Varsóban Jicchok káplán, ki annak idején részt vett az 1831-es lengyel nemzeti felkelésben.

NEWYORK. Az amerikai zsidó tudományos intézet Rambah születésének 800 éves évfordulója alkalmából kiadja a nagy zsidó gondolkodó összegyűjtött munkáit.

KÖLN. A zsidó frontarcosok helyi szervezete kiadott egy emlékkönyvet, amelyben az elesett német-zsidó katonák névsora és hőstetteiknek leírása volt. Az emlékkönyvet a frontarcosok megküldték Schulte kardinális püspöknek is, aki a következőket írta köszönő levelében: „A könyv vitathatatlan bizonyítékokat tartalmaz a német zsidóság hősi magatartásáról.”

MOZI

Városi Színház Mozgó

Péntek: A MEGFIATALÍTOTT ADOLÁR. Kacagató vigjáték. Fritz Schultz, Trude Barliner, Ida Würst, Adele Sandronek, Hans Moser, Georg Alexandru, Paul Hörbiger.

Teatrul HEYMAN szinkör

Péntektől: CONGORILLA. A világ legérdekesebb, legizgalmasabb dzsungel filme, eredeti felvételek. Két óras kaland a dzsungelben a vadállatok paradicsomában.

Antiszemita kilengések Csernovitzban

A rendőrség 3 diákvezért és 3 zsidót vett őrizetbe

Csernovitz. Az elmúlt héten újra páratlan antiszemita botrány keletkezett Csernovitzban, egy kommunista törvényszéki tárgyalás kapcsán. Az egyetemi diákság nagy csoportokban gyűlt össze a törvényszék épülete előtt és hangosan demonstráltak a kommunista vádlottak ellen. A rendőrség nagy számban jelent meg, hogy az esetleges incidenseket megakadályozza. Már itt is történtek, azonban kisebb atrocitások a zsidó járó-kelőkkel szemben, amelyet a ki-rendelt rendőrség igyekezett elfojtani. Miután a diákság elvonult a törvényszék épülete elől, tovább folytatta az antiszemita provokációkat. Súlyos sérüléseket szenvedtek Blank I. kereskedősegéd, Hirsch textilműnkás, Hasenkrautz irodista, Kanczucki asz-szony, Edelstein és Schächter, akiket véresre vertek a cuzista diák huligánok. Ugyanaznap este a városi színházban rendeztek parázs tüntelést az antiszemita diákok, ahol Capustin, kikeresztelkedett zsidó színészről veudégszerepelt. A diákok megakadályozták az előadást és kiavarták a színház közönségét. — A rendőrség a diákság három vezérét, Boca Nobost, Costachet és Buscatianut őrlzethe vette és átadta őket az ügyészségnek. A letartóztatott diákok ellen az ügyészség elrendelte a vizsgálati fogságot. Ugyanakkor 3 zsidó fiatalembert is őrizetbe vett a rendőrség, akik ellen az a vád, hogy súlyosan bántalmazták Neutz rendőrkomiszárt. — Csernovitz zsidó lakossága élénk nyugtalansággal kíséri a még mindig tartó diáküntetések és rendkívüli felháborodással értesült a zsidó letartóztatásokról, akik ellen alaptalan vádat kovácsolt a rendőrség.

— Jewish Board of Deputies új elnöke.

London. O. E. d'Avigdor Goldsmied a Board of Deputies of British Jews (Az angol zsidók képviselőtestülete) elnöke lemondott tisztségéről. A Board of Deputies a napokban tartotta meg elnökválasztó közgyűlését, amelyen 128 szavazattal 78 ellenében, Neville J. Kaskit választották meg a képviselőtestület új elnökévé. A 78 kisebbségi szavazat Nathan őrnagyra, az angol alsóház ismert tagjára esett. Az új elnököt elsőnek Nathan őrnagy üdvözölte és hathatós támogatásáról biztosította működésében. A Board of Deputies új elnöke székfoglaló beszédében többek között a következőket mondotta: Tudatában vagyok annak, hogy az a pozíció, amellyel megtiszteltetek, a zsidó alkotások nagy tradícióit és példáit mutatják fel és azt is tudom, nem lesz könnyű olyan méltósággal és olyan képességgel betölteni ezt a helyet, mint amellyel elődöm, O. E. D'Avigdor Goldsmied tüntette ki magát. Nagy elégtétel azonban számomra, hogy megígérte nekem támogatását és minden alkalommal segítségemre lesz tanácsaival. Büszkeséggel tölt el, hogy a jelenlevők soraiban láthatom atyámat, Nathan Laskit, aki egykor ennek a testületnek kincstárnoki tisztségét viselte. És még valami, ami történelmi érzéseket mozgat meg bennem: bennem örök a spanyol és a portugál zsidó közösség leszármazottjait és tagjait választották meg, annak a közösségnek, amely 1760-ban a Committes of Deputies létesítésével lerakta ennek a nagy testületnek az alapkövét.

ZSIDÓ HUMOR ÉS TÖRTÉNETEK NAGYJAINKRÓL

Gyermekbölcsesség.

Achad Haam, a nagy héber filozofus látogatott meg egyben Palesztinában egy virágzó zsidó kolóniát, majd az iskolákat látogatta meg és kérdést intézett egy tanulóhoz: — Mond gyermekem — kérdezte — milyen nagy emberek születtek itt a ti helyegetekben?

A gyermek csodálkozó szemekkel nézett rája, majd így szólott: — Nálunk még soha egyetlen nagy ember sem jött a világra. Itt mindig csak gyermekek születnek.

A bosszu és a szeretet.

Rabbí Jonathan Eibenschütz prágai fő-rabbí igen jó viszonyban volt Hasselbauer püspökkel. Egyizben azt mondja a püspök a rabbinak:

— A ti Istenetek bosszuálló Isten, a mi Istenünk ezzel szemben a szeretet Istene, — ezt végül is be kell látnod.

— Belátom mindezt, mondta a rabbi. A mi Istenünk valóban bosszuálló és a tiétek a szeretet Istene. De mit jelent ez? Azt, hogy mi átengedjük a bosszuállást Istenünknek, de a szeretet köztünk marad, míg nálatok ez éppen fordítva van.

A tulvilág előtt.

Leo Pinsker, a nagy orosz cionista vezér, az „Autoemancipáció” ismert szerzője, amidőn közeledni érezte halálát, meghagyta, hogy legalább három napig hagyják kiterítve a ravatalon. Barátai figyelmeztették, hogy ez nem volna szép egy zsidó vezértől, akinek tradíciója előírja, hogy még a halál napján temetessenek el az elhunytak. Leo Pinsker ekkor keserű gunnyal jegyezte meg: — Ebben az életben sohasem volt nyugtom. Vagy menekülnöm kellett, vagy száműzetésben éltem, akár a keresztényektől, akár még zsidó testvéreimtől is. A tulvilágon azonban még kevesebb nyugtom lesz. Vezető ember voltam, tehát a vádak és panaszok pergőtűjében leszek ott is. Az egyik élethől a másikba való átmenetnél akarok tehát három nyugalmas napot még ezen a világon tölteni.

A zsidóság pusztulására sokáig várhat...

Berlinben „A zsidóság pusztulása” címen Hitleréknél előadás volt hirdelve, a mi-kor a választások miatt, beütött a gyűlésezesi tilalom. Az előadás rendezői nem értesíthették a közönséget a felolvasás elmaradásáról és így megesett, hogy két zsidó mégis eljött a kitzűzött időre.

A kiküldött tisztviselő megkérdezi a polgártársat, hogy mire lett volna kíváncsi.

— A zsidóság pusztulására — felelt.

A tisztviselő megnyugtatta:

— Arra ugyan sokáig várhatna, barátom, menjen csak nyugodtan haza. A zsidóság pusztulását néhány héttel elhalasztották.

Szomorú korkép.

Egyik a zsidóságból kifelé igyekvő lipótvárosi zsidó családban minden évben állítanak karácsonyfát.

A kis tízenegy éves Pali a múlt évben karácsony előtt megkérdezte a szüleitől:

— Mondjátok, az idén is lesz karácsonyfa? Hát persze, hogy lesz. Mi a kívánságod, mit hozunk neked?

— Engedjétek meg, — mondta Pali — hogy az idén én vegyem meg magamnak az ajándékot.

— Mit akarsz venni?

— Csak adjatok 5 pengőt, majd én megveszem.

Pali kapott 5 pengőt, megvette magának az ajándékot és a kis csomagot felakasztotta a karácsonyfára.

Mikor este nagy érdeklődéssel kibontották a csomagot, egy nagyon szép kis talsz került elő belőle.